

Бахмет М. Ю. Особливості впливу науково-технічного прогресу на розвиток мови / М. Ю. Бахмет // Образне слово Луганщини: матеріали XVI Всеукр. наук.-практ. конф. імені Віктора Ужченка (26 травня 2017 р., м. Старобільськ) / за заг. ред. проф. А. В. Нікітіної ; Держ. закл. „Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка”. – Вип. 16. – Старобільськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2017. – С. 20-23

ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ПРОГРЕСУ НА РОЗВИТОК МОВИ

М. Ю. Бахмет

Лисичанський педагогічний коледж Луганського національного університету імені Тараса Шевченка

У статті обґрунтовано особливості впливу науково-технічного прогресу на розвиток мови, схарактеризовано мовні явища, які виникають під впливом досягнень НТР.

Ключові слова: науково-технічний прогрес, мова, мовні явища.

Науково-технічний прогрес – це взаємообумовлений поступовий розвиток науки і техніки, виробництва та сфери споживання, який охоплює всі сфери життя суспільства. Адже епоха науково-технічної революції не лише знаменує собою якісні зміни у виробництві, але і має віддзеркалення на таких аспектах суспільного життя як соціальні відносини, культура, всі сфери спілкування людей. Провідним фактором у науково-технічній революції стає інтелектуальний розвиток, який відбиває рівень знань особистості задля задоволення її матеріальних та духовних потреб.

В усі часи життя суспільства мова здійснювала свою комунікативну функцію, проте форми та засоби прояву цієї функції безпосередньо залежать від рівня розвитку суспільства. В залежності від рівня розвитку суспільства завдання мовленнєвого спілкування можуть варіюватися, але їхня комунікативна сутність залишається незмінною. В епоху науково-технічної революції мова використовується переважно як засіб збереження інформації, що позначає нові дані, відкриття, явища, факти науки тощо [5, 57].

Мова науки характеризується прагненням до максимально точного висловлення об'єктивного наукового мислення. Багато вчених вважали, що слова-терміни повинні наближатися до логічних понять, тобто їхня смислова структура повинна бути адекватною до логічних понять. Якщо ознака, що покладена в основу найменування предмета чи явища, часто буває різною у багатьох мовах, то в галузі термінологічної лексики можна спостерігати одноманітність до підходу найменування бази термінології та схожість між мовами щодо утворення слів-термінів [4, 123].

Наступна тенденція, що простежується у науковій сфері мовлення, – це економія та скорочення, що передають зміст висловлювання, які простежуються у широкому застосуванні еліптичних конструкцій та різного типу абревіатур. При цьому слід зазначити, що ці еліптичні конструкції будуть значно відрізнятися від скорочень розмовної мови.

Багатообразність сфери мовленнєвої комунікації призводить до розмежування мовних засобів виразності. Стильова та жанрова різноманітність людського мовлення є реакцією на ситуативну специфіку використання мови, але виокремлення більш-менш чіткого окреслення стильових прошарок у мові пов'язано з певним періодом розвитку суспільства. Враховуючи сучасні умови інформатизації суспільства, які перетворюють інформацію на найважливіший ресурс людства, слід зазначити, що якість життя залежить від наукового знання та збільшення доступу до цих знань [1, 87].

Наукові знання описуються, загальним чином, у науковій літературі, з якої вони поступово крізь публіцистичні та художні твори досягають широких мас споживача.

Стилістичні ознаки наукової літератури не роблять її привабливою для широкого кола читачів: абстрагованість, узагальнення, підкреслена логічність, однозначність і точність, об'єктивність викладу та логізована оцінність – все це обтяжує сприймання та розуміння отриманої інформації. Тому раціональним вирішенням цієї проблеми є поєднання наукового стилю з іншими функціональними стилями, особливо під впливом науково-технічного процесу, що знаходить відображення у науково-популярній літературі.

Головне завдання науково-популярної літератури – залучити якомога більше людей до світу науки і техніки. Задля стимулювання читацького інтересу науково-популярна література користується широким «арсеналом» художньої літератури, поєднуючи, таким чином, дві сфери вживання: мови науки та мови словесно-художньої творчості. Мета науково-популярного викладу матеріалу полягає в ознайомленні читача-неспеціаліста з науковими даними шляхом використання окремих прийомів популярної обробки знань. Автор популярного тексту використовує ці засоби задля пропагування досягнень передової науки у той формі, що є найбільш близькою читачеві [4, 166]. З цієї точки зору, використання інших функціональних стилів є своєрідними каналами чи провідниками у передачі наукових знань.

Стрімкий розвиток засобів зв'язку (радіо, телебачення та інших форм масової комунікації) створив можливості для розповсюдження уніфікованої літературної нормативної мови, що є прийнятою в даній країні. З одного боку це є позитивним чинником, що сприяє культурному розвитку нації та сприяє поширенню нових слів, в тому числі інтернаціоналізмів. Але з іншої точки зору, це може призвести до більш інтенсивного витіснення місцевих діалектів (процес, який спостерігається з моменту виникнення літературної мови).

Отже, мова – явище суспільне, її розвиток завжди пов'язують з розвитком суспільства, тому всі проблеми змінювання мови можуть вирішуватися лише на соціолінгвістичній основі.

Література

- 1. Будагов Р. А.** Человек и его язык. / Р. А. Будагов. – М.: Изд-во МГУ, 1976. – 175 с.
- 2. Глазко В.** Прогрес у різних іпостасях: Чому ми відстаємо і не лідирує Європа // Вісник Національної академії наук України. – 2006. – № 1. – С. 31-50.
- 3. Каландия И. Д.** Научно-технический прогресс и некоторые аспекты развития культуры // Перспективы человека в глобализирующемся мире. / Под ред. Парцвания В. В. Санкт-Петербург: Санкт-Петербургское философское общество, 2003. – С.41-61.
- 4. Рихтер К. Л.** Об актуальных тенденциях вовлечения элементов языка науки и техники в художественный язык // Функциональная стилистика: теория стилей и их языковая реализация. / К. Л. Рихтер. – Пермь, 1986. – 284 с.
- 5. Соснін О.** Стратегічний ресурс суспільства: Розвиток високих технологій – запорука індустріального статусу держави // Політика і час. – 2002. – № 11. – С. 53-60